

PLUOŠTELIS ATSIMINIMŲ

Bibliotekoje išdirbau 46 metus, jau ruošiuosi į užtarnautą poilsį, todėl nutariau užrašyti keletą dar neišblėsusių atsiminimų apie savo darbinės karjeros pradžią ir vėlesnius metus, prisiminti koleges, su kuriomis teko artimai bendradarbiauti ne vieną dešimtmetį.

Į pirmąją savo darbovietę atvykau 1970 m. rugpjūčio 3 d. Biblioteka (direkcija) buvo įsikūrusi pačiame Šiaulių centre, Varpo (tada Komunarų) g. 29. Maloniai šypsodamasi pasitiko direktorė Janina Kaškelienė, paskui į jos kabinetą atbėgo žvitri pavaduotoja Genė Pivorienė. Abi pasidžiaugė jaunosiomis specialistėmis (be manęs, čia dar atvažiavo bendrakursė Bronislava Lauciuvienė). Šios dvi šviesaus atminimo moterys buvo bendraamžės, 1932-ųjų metų gimimo. Direktorė baigusi bibliotekininkystės studijas Vilniaus universitete, pavaduotoja – lituanistė, vėliau pasukusi žurnalistės keliu. Jos buvo gera komanda ir profesionaliai vadovavo bibliotekai. Per mano darbinę karjerą, tai buvo stipriausias duetas. Abi aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje, turėjo savo nuomonę, buvo gerai žinomos bei vertinamos mieste ir apskrityje. Beje, abi buvo komunistės, bet tai niekam netrukdė. Vėliau iš J. Kaškelienės sulaukiau daug pagalbos gaunant butą. Ji turėjo pažinčių Vykdomajame komitete, todėl, progai pasitaikius, išprašydavo vieną kitą butą ir bibliotekos jauniems specialistams. Aš į dviejų kambarių butą persikėliau jauna, padirbusi vos ketvertą metų. Sovietiniais metais tai buvo sėkmė, nes kai kas eilėje laukdavo 10 ir daugiau metų. J. Kaškelienė buvo nearogantiška, humaniška moteris, niekada nepraeidavo abejingai pro šalį, visada pasiteiraudavo apie asmeninį gyvenimą, apie šeimos narius. Kiek galėjo, stengdavosi darbuotojams padėti, ko vėlesniais laikais, jai palikus postą, pasigesdavome. Pirmąją direktorę visada minėsiu tik geru žodžiu.

1970–1977 metai: darbo pradžia. Komplektavimo-apipavidalinimo ir Skaityklos skyriai

Mane paskyrė į Spaudinių komplektavimo-apipavidalinimo skyrių, kuris buvo įsikūręs kitose bibliotekos patalpose – dabartinės Dvaro (tada M. Melnikaitės) gatvės 77-ojo namo antrajame aukšte, o pirmajame aukšte veikė didžiausias skyrius – Abonementas. Šis neišvaizdus pastatas išlikęs ir iki šių dienų. Tuomet jame nebuvo jokių patogumų, tualetas – lauke, apšildymas – krosnimis, kurias anksti ryte užkurdavo valytoja. Šiame skyriuje tada dirbo Asta Butkevičienė (buvusi vedėja, atleista iš pareigų dėl kritiškų kalbų apie sovietinę santvarką), Genovaitė Mačiulskienė, Kristina Jokšienė, Emilija Juozapaitienė, Marytė Vosgirdienė, skyriui vadovavo Birutė Urbonienė. Vedėja buvo reikli, jos vyras užėmė aukštas pareigas Šiauliuose, todėl netrukus su šeima persikėlė gyventi į Kauną. Tolimesnio jos likimo nežinau.

Darbą paskyrė paprastą, nevertą aukštojo mokslo diplomo. Turėjau išpakuoti naujų knygų siuntas, jas sutikrinti su lydraščiais, suskirstyti leidinius formatais.

Tik įkėlusį koją į biblioteką, pakliuvau į jubiliejines iškilmes – įkūrimo 20-mečio minėjimą. Oficialios dalies nepamenu, bet pobūvis ir pasiruošimas jam dar išliko atmintyje. Šventinius patiekalus gamino pačios bibliotekos darbuotojos Birutė Povilauskienė, Jadvyga Vaičiūnienė, Teresė Barasienė, Laima Vasiliauskienė ir kt. Stebėjau, iš kur jos tiek visko moka: prikepė visokių šonkauliukų, kelmų, pridarė mišrainių. Labai išradingos ir darbščios moterys buvo. Baliaus karalienė tapo neseniai 50-metį atšventusi Birutė Knizikevičienė, kuri savo grožiu ir elegancija nurungė kitas, žymiai jaunesnes. Dėl jos dėmesio varžėsi visi aukšti svečiai, atvykę iš Vilniaus ir kitų vietovių.

Metus dirbau šį nuobodoką darbą, o nuo 1971-ųjų vasaros direktorės pasiprašiau perkeliama į skaityklą, kuri buvo įsikūrusi modernesniame, su visais patogumais name Varpo g. 29. Čia dar buvo Administracija, Bibliografijos, Metodikos skyriai. Pavaduotoja G. Pivorienė atskiro kabineto neturėjo – glaudėsi Metodikos skyriuje. Skaityklos skyriui vadovavo už mane keletą metų vyresnė Regina Urbonienė. Taigi, ir antroji mano vedėja buvo Urbonienė. Nenuostabu, juk Urbonas viena iš populiariausių šiauliečių pavardžių. Čia dar dirbo Emilija Petravičienė, Laima Vasiliauskienė, Laima Valiūnienė, Vitalija Neliupšienė, Eugenija Vorobjova, Aldona Rudaminienė, gal dar viena kita, kurių jau nelabai prisimenu. Didelį įspūdį paliko neilgai dirbusi tuometinės nomenklatūros atstovė – „Nuklono“ gamyklos direktoriaus žmona Galina Baranauskienė. Jos dėka paragaudavome juodųjų ir raudonųjų ikry, pasigrožėdavome stambaus gabarito auksiniais jos papuošalais, klausydavome įspūdžių iš dažnai lankomų užsienio kurortų.

Teko nemažai bendrauti ir su kaimyniniame Metodikos skyriuje dirbančia Irena Čokoviene. Ji, kaip stipriausia bibliotekos metodininkė, ruošė mane tuo metu kiekvienam darbuotojui privalomai metodinei veiklai. Kartu vykome ne į vieną komandiruotę. Iki šiol prisimenu dviejų savaitių viešnagę Pasvalio rajono bibliotekose, čia surengtą komandiruotės aptarimą su vaišėmis ir kaimišku alumi. I. Čokovienė buvo metodininkė iš pašaukimo, turėjo pedagoginę gyslelę ir labai nuoširdžiai savo žinias perdavė jaunimui.

Darbas su žmonėmis man patiko. 40-ties vietų skaitykla beveik visada būdavo pilnutėlė skaitytojų, kuriuos aptarnaudavome nuo 11 iki 22 val. Tada dirbdavome šeštadieniais, o ne sekmadieniais. Laikas prabėgdavo akimirksniu. Vakare pastatą pridudavome apsaugai, tai kartais ir naktį, suveikus signalizacijai, tekdavo vykti į darbovietę. Mano pagrindinis darbas buvo aptarnauti skaitytojus, Regina su Emilija organizavo renginius, Laima buvo atsakinga už TBA veiklą.

Šį, skaityklinį, laikotarpį visada prisimenu kaip šviesiausią savo darbinėje biografijoje. Atlyginimas buvo nedidelis, bet tada ne pinigai rūpėjo. Buvau jauna, čia dirbdama susipažinau su radiotechniką studijuojančiu ir bibliotekoje apsilankančiu Zigmantu Darbutu. Šeimą sukūrėme pačioje 1973 m. pabaigoje. O ir kolektyvas buvo draugiškas, su vedėja Regina draugavome, nes buvome panašaus amžiaus. Dar ir dabar, prabėgus 40-čiai metų, palaikau ryšius su E. Petravičiene, A. Rudaminienė.

Skaitytojai tais laikais buvo trokštantys žinių, daug kas studijavo vakariniuose fakultetuose, neakivaizdžiai, skaitydavo krūvas mokslinės literatūros. Vykdavo įdomūs literatūriniai vakarai, susitikimai su rašytojais ir poetais, yra išlikusių daug jų dedikacijų ir autografų. Iš žymesnių to meto šiauliečių, prisimenu, skaitykloje lankydavosi Nataša Ogaj, kartais ateidavo ir su savo vyru Tomu Venclova, abu stilingi ir gražūs, Vilius Kazanavičius, Asia Barštein, Valerija Ramonaitė, Potencija Pinkauskaitė, Antanas Krištopaitis ir kt.

Būčiau ir toliau čia sėkmingai dirbusi, bet gretimo Bibliografijos skyriaus darbuotoja Nijolė Monstvilaitė pasiūlė man pereiti į jų skyrių, kadangi atsilaisvino vieta. Susidomėjau tuo, nes dar studijų metais dirbau bibliografinį darbą Vilniaus universiteto bibliotekoje pas garsią bibliografę Apoloniją Jurčiukonienę, todėl paprašiau vedėjos B. Knizikevičienės, kad mane priimtų pas save. Ji mielai sutiko, ir nuo 1974 m. spalio 1 d. jau darbavau si Bibliografijos skyriuje. Be minėtų Nijolės ir vedėjos čia dar dirbo Irena Butkienė, po manęs atėjo Otilija Žigaitė, Virginija Peleckienė, jauna specialistė Alma Šedurskaitė. Ypatingų darbų tada nenuveikiau, bet vedėjos skatinama, pradėjau bendradarbiauti vietinėje ir profesinėje spaudoje. Pirmąjį straipsnį parašiau 1975 m. Per ilgus darbo metus jų susidarė ne taip ir mažai – apie 70. Šįkart, matyt, pataikiau į savo vietą, nes bibliografinį ir kraštotyrinį darbą dirbau 42 metus.

Man tik atvykus į Šiaulius, jau buvo kalbama apie naujos bibliotekos statybą V. Kapsuko (dabar Aušros alėja) gatvėje. Steigėsi nauji etatai, buvo perkami baldai, bibliotekinė technika, planuojami nauji skyriai. Statybos prasidėjo 1974 m. Darbuotojos, ir pati direktorė, dalyvaudavo talkose, ruošė fondus perkraustymui. Aš prie šio reikalo mažai esu prisidėjusi, nes laukiausi, vėliau kurį laiką nedirbau, auginau dukrą Liną.

1978–1981 metai: darbas Bibliografijos skyriuje

1978 m. sausio 6 d. įvyko iškilmingas naujųjų bibliotekos rūmų atidarymas. Prisimenu tą šventinį sambrūzdį, aukštus svečius iš visos Lietuvos, žurnalistus, sveikinimus, pasipuošusias moteris, pobūvį restorane Kuršėnuose. Atidarymo metu, juostą laikė dvi bibliotekos gražuolės Dalia Markauskienė ir Regina Ivanovienė.

Atidarius biblioteką prasidėjo įprastiniai darbai. Atsimenu, pačios lakavome parketą, už tai B. Knizikevičienė mus vaišino įvairiomis gėrybėmis – juk dirbome su nuodingomis medžiagomis. Bibliografijos skyrius įsikūrė 3-ajame aukšte, turėjo Bibliografijos ir Kraštotyros skaityklas, du darbo kambarius ir vedėjos kabinetą, kuriame buvo talpinamas ir kartografinės literatūros fondas. Dirbo aštuonios bibliotekininkės. Senasis kolektyvas dar pasipildė jauna specialiste D. Markauskiene, neilgai dirbo Irena Gudavičiūtė, vėliau perėjusi į Vaikų literatūros skyrių, Danutė Stonkienė. Mane B. Knizikevičienė paskyrė dirbti Kraštotyros skaitykloje, ten ir mano darbo stalas stovėjo. Buvau patenkinta, nes mėgstu kruopštų darbą, o ir darbo valandos čia buvo patogesnės, nes skaitykla (ir kiti specializuoti skyriai) su skaitytojais dirbo nuo 12 iki 19 val. Pradėjome lankytojus aptarnauti sekmadieniais, nes šeštadieniais dirbo Savivaldybės viešoji biblioteka. Kraštotyros skaitykloje kaupėm šiaurietiško spaudinių fondą (knygas, diplominius ir kraštotyros darbus, smulkiuosius „Titnago“ spaustuvės leidinukus, fotografijas, autografus ir kt.). Nelegaliai turėjome uždarą tarpukario specifinės literatūros kempelį, kurį per pažintis sukaupe B. Knizikevičienė. Patikimiems asmenims leisdavome pasinaudoti ta literatūra. Niekam neužkliuvome, net Glavlitui ir niekam nereikėjo aiškintis. Reiškia, nebuvo skundikų.

Man nepatiko vaikščioti į „Titnagą“, pasiimti jų smulkių spaudinių ir įvairių plakatų. Tuos plakatus reikėjo susegti į segtuvus ir saugoti. Vėliau, dėl vietos stokos, visi segtuvai buvo išmesti. Reiškia dirbau niekam nereikalingą darbą. Buvo pildoma kartoteka „Šiaurės kronika“. Kraštyrinę medžiagą iš respublikinės periodikos aprašinėjo visos darbuotojos, o kartotekoje ją talpinome mes su vedėja.

Kolektyvas buvo draugiškas, visos moterys išsilavinusios, protingos. Tikra eruditė buvo V. Peleckienė, pagal specialybę anglistė. Ji ir dabar dalyvauja „Protų mūšiuose“. I. Butkienė, nuoširdumu trykstančią dzūkę, labai mėgo ir darbuotojai, ir skaitytojai, nes ji geranoriškai ir profesionaliai juos konsultuodavo. Man imponavo N. Monstvilaitė, 1941-ųjų metų tremtinė, „ledo vaikas“, kurios daug klausinėjau apie tragišką gyvenimą, apie jos tėvų ir sesutės mirtį tremtyje. Patiko O. Žigaitė, turinti savo nuomonę ir nebijanti pasakyti kritiško žodžio valdžiai. Ji ir profsąjunginėje veikloje aktyviai dalyvavo, buvo ilgametė pirmininkė, ekskursijų organizatorė. Su D. Markauskiene artimiau draugavom, beje, jos vyras Narimantas buvo mano kraštietis – ukmergietis.

1981–2008 metai: darbas Kraštotyros skyriuje

1981 m. liepos 1 d. bibliotekoje įsteigtas savarankiškas Kraštotyros skyrius. Atlikta minimali patalpų reorganizacija: durys, jungusios abu skyrius buvo užrakintos ir užstatytos knygų

lentyna. Bibliografijai vadovauti liko I. Butkienė. Kraštotyros skyriaus vedėja tapo B. Knizikevičienė, su kuria abi darbavomės iki rugpjūčio pabaigos. Tada buvo paskirtas trečias etatas, pradėjo dirbti iš Vaikų literatūros skyriaus perėjusi Eugenija Rimkūnienė, kuri vėliau padarė staigią karjerą – po trejų metų tapo Kraštotyros skyriaus vedėja, dar po penkerių – bibliotekos direktore. Neužilgo skyriuje atsirado ir ketvirta darbuotoja – lituanistė Nijolia Kasparavičienė, vėliau – irgi lituanistė, iš garsios šiauliečių šeimos kilusi, Jūratė Sirtautaitė. Pastaroji buvo silpnokos sveikatos, dažnai sirgdavo, kurį laiką dirbo puse etato.

Darbai buvo tie patys, tik daugiau parodų organizavome, prasidėjo bibliografijos rodyklių rengimas. Man teko garbė sudaryti muziejaininko, kraštotyrininko Vinco Vaitekūno darbų rodyklę, kurią 1984 m. išleido Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugija. Naudojau visais esančiais šaltiniais, nes pats V. Vaitekūnas neturėjo surinkęs savo bibliografijos. Teko daug bendrauti su šiuo iškilium žmogumi. Jis ateidavo į biblioteką, domėjosi, kaip man sekasi rankioti jo publikacijas, atnešdavo obuolių iš savo sodo. Mane, jauną, tik ką perkopusią 30 metų moterį, vadindavo „tamsta“. Prisimenu, mano dukrai, tuo metu besimokančiai Lieporių vidurinėje mokykloje, reikėjo gauti atsiminimų apie kokį nors žymų kraštiečių. Paprašiau V. Vaitekūno, ir jis man atnešė pluoštelį atsiminimų apie savo klasės draugą Valerijoną Knyvą. Rengiant V. Vaitekūno bibliografiją, daug patarė B. Knizikevičienė, turėjusi didelę patirtį šioje srityje ir pati sudariusi ir išleidusi ne vieną rodyklę.

E. Rimkūnienė buvo aktyvi visuomenininkė, ilgametė bibliotekos profesinės sąjungos pirmininkė, miesto kultūros darbuotojų profesinės sąjungos komiteto narė. Ji dažnai vykdavo į pasitarimus, ilgalaikius kursus, gamybines ekskursijas, pažintines keliones. Bet ir nuveikė nemažai svarių darbų: inicijavo bibliotekos metraščių ir kronikų rašymą, sutvarkė fototeką, skaitė pranešimus apskrities bibliotekose. Mes su Nijole dažniausiai budėdavom skaitykloje, aptarnavome lankytojus, kurių tada buvo apstu. Aš buvau atsakinga už įžymių šiauliečių nuotraukų fondo kaupimą. Į fotoateljė „Jaunystė“ veždavau (kartais nešdavau) spaudinius, kuriuos darbuotojas nufotografuodavo ir atiduodavo mums kokybiškas nuotraukas. Šis fondelis buvo reikalingas parodoms, kraštotyros darbams ir yra naudojamas iki šių dienų.

Dirbau, šių dienų akimis žiūrint, dar vieną reikšmingą darbą. Aprašinėdamos spaudą, visos turėjome surinkti kritinę medžiagą apie Šiaulius, ir reguliariai ją pristatyti į LKP Šiaulių miesto komitetą. Elektroninio pašto tada nebuvo, todėl turėjau galimybę pasivaikščioti iki kito Aušros alėjos galo. Viską palikdavau ten esančios bibliotekos vedėjai Liudai Abelcevai, o ji apie kritiką

informuodavo savo šefus, kurie turėdavo atsakyti į kritiką. Pasikeitus santvarkai visos kritikos tapo niekam neįdomios – juk demokratija, visi galėjo kritikuoti, ką tik norėjo.

Dar atmintyje išliko kelionės į Vilnių, kur M. Mažvydo bibliotekoje laikydavome užsienio (aš anglų) kalbos egzaminą, nes už tai būdavo mokamas šio toks priedas prie atlyginimo. Nuveždavo bibliotekos autobusu, aplankydavome tuo metu mieste veikiančias parodas ar įžymias vietas. Vis šio tokia pramoga, o ir užsienio kalbos žinias atnaujindavome, nors jų darbe beveik nereikėjo.

Taip ramiai besidarbuojant pradėjo byrėti skyrius. Prasidėjo atgimimas ir E. Rimkūnienei kolektyvas išrinko bibliotekos direktore, todėl aš, kaip seniausiai dirbanti, 1989 m. spalio 16 d. buvau paskirta Kraštotyros skyriaus vedėja. Tuo metu buvau motinystės atostogose, auginau Rūtėlę. Mane kurį laiką vadavo N. Kasparavičienė. B. Knizikevičienė buvo jau pensinio amžiaus ir dirbo puse etato, J. Sirtautaitė sunkiai susirgo, beveik nebeliko kam dirbti. Buvo priimta iš Kupiškio atvykusi diplomuota bibliotekininkė, turinti ir pedagoginio darbo patirties Domiceta (Danutė) Kazlauskienė. Ji greitai perprato kraštotyros darbo subtilybes, tapo gera darbuotoja. 2001 m., kai jau nebedirbo nei B. Knizikevičienė, nei J. Sirtautaitė, o N. Kasparavičienė laimėjo konkursą į Saugyklos vedėjos postą, Kraštotyros skyriuje, nurungusi dar apie 10 pretendenčių, pradėjo dirbti istorikė, „Romuvos“ vidurinės mokyklos mokytoja Audronė Baškienė. Tai buvo nemažas plusas Kraštotyros skyriui (ir bibliotekai), nes Audronė turėjo įvairiapusišką darbo patirtį, buvo pilna iniciatyvų, gerai vesdavo renginius, turėjo kompiuterinio darbo pradmenis. Aš ją pasirinkau ir nenusivyliau, tikrai gera, kruopšti darbuotoja.

Direktoriaujant E. Rimkūnienei atsirado naujų darbų. Skyrius turėjo rengti žodinius renginius, prisidėti prie Irenos Žvinklevičienės vadovaujamos „Laboros“ sueigų organizavimo. Šį darbą noriai pasiėmė N. Kasparavičienė, vėliau – A. Baškienė. D. Kazlauskienė buvo atsakinga už fondus. Aš rašiau bibliotekos kronikas, B. Knizikevičienė sudarinėjo „Šiaulių kalendorius“ (nuo 1996 m. šis darbas atiteko man). Pasikeitus politinei situacijai prasidėjo kartotekos „Šiaulių kronika“ pertvarka. Atrinkau sovietinius ideologinius ir pasenusius aprašus. Kortelių tada neišmečiau, patalpinau pagalbiniam fonde, po keleto metų jų buvo atsisakyta visiškai (o gal be reikalo?). Reikėjo darbo naujovių. Pradėjome rengti fotografijų parodas iš asmeninių kolekcijų, analizinio būdu aprašinėti išeivijos spaudą: Bostone leistą „Lietuvių enciklopediją“, periodinius leidinius. N. Kasparavičienė, pati būdama tremtinių vaikas, surinko bibliotekos darbuotojų tremtinių ir politinių kalinių atsiminimus, kurie turi didelę išliekamąją vertę.

2002 m. prasidėjo Nacionalinės bibliografijos duomenų bazės kūrimas, reikėjo išmokti kurti virtualius kraštotyros įrašus. Važiavome į kursus Vilniuje, ir pačios mokėmės iš kitų. Pradžiai buvo nelengva, trūko metodinės medžiagos.

Teko rengti bendrus projektus su Metodikos skyriaus vedėja Audrone Kiršinaite, Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja Valerija Žiliniene. Su A. Kiršinaite parengėm ir išleidom Šiaulių apskrities kraštotyros darbų rodyklę „Sukaupti kraštotyros lobiai“, su V. Žiliniene organizavom didelę parodą P. Višinskiui, įgyvendinome tęstinių renginių ciklą įžymiems šiauliečiams atminti „Vardai ir veidai“. Abi kolegės išradingos ir kūrybingos, buvo malonu bendradarbiauti. Gaila, kad jos abi už mane anksčiau paliko biblioteką.

Bendravau su miesto kraštotyrininkais Joana Sajiene, Vytautu Veteikiu, Irena Rudzinskiene, Jadvyga Urboniene, Rima Giržadiene, dizaineriu Viliu Puronu, ŠU dėstytoju Broniumi Prėskieniu, advokatu, kultūros istoriku Jonu Nekrašiumi. Pastarajam parengiau jo darbų bibliografijos rodyklę, kuri tebėra rankraštyje. Gal ateityje ją kas nors papildys ir išleis. Kurį laiką teko palaikyti ryšius su kauniečiu bibliofilu Vidmantu Staniuliu. Jam paprašius, parengiau jo kolekcijos spaudinių, eksponuotų bibliotekoje, dvi bibliografines rodykles. Smagu, kad šiame darbe man talkininkavo ŠU studentė Alina Žilinaitė.

Ypač artimi darbiniai ir asmeniniai santykiai užsimezgė su bibliotekos pagalbininke literatūrologe, P. Višinskio kūrybos tyrinėtoja Dalia Striogaite. Jau gal antras dešimtmetis baigiasi, kai bendradarbiaujame. Aš jai padėjau surinkti tekstus kompiuteriu rengiant knygas apie Povilą Višinskį, Petrą Tarulį, tvarkiau jos darbų bibliografijos rodyklę (dar neišleista). Ji mums irgi daug ir profesionaliai pataria organizuojant renginius, parodas.

2009–2016 metai: darbas Informacijos skyriuje

Dirbant mėgstamą darbą nepajutau ir laiko tėkmės. Atšvenčiau 50-metį, 60-metį, atėjo pensinis amžius. Jau gerokai prieš tai direktorė Rūta Žirgulytė pranešė, kad planuoja vėl sujungti Bibliografijos ir Kraštotyros skyrius (neatsižvelgė net į tai, kad prasidėjo krašto paveldo skaitmeninimo darbai). Tada aš irgi pritariau skyrių stambinimui, atrodė, kad bus geriau. Taigi nuo 2009 m. pradžios, po 28-erių metų savarankiškos veiklos, skyriaus vėl nebeliko. Direktorė žadėjo, kad ir susijungus liks atskiras poskyris su skaityklėle ir darbo kabinetu, bet pažadai liko pažadais. Dabar bibliotekos informaciniuose stenduose apie kraštotyrą net neužsiminama, atėję skaitytojai turi ieškoti, klausinėti. Ne man spręsti, ar tai buvo protingas žingsnis. Manau, buvo plusų ir minusų (gal jų daugiau), sunku rasti pusiausvyrą.

Skyriui vadovavau 18 metų, atrodo stengiausi dėl skaitytojų. Nedidelis skyriaus kolektyvas rimtai žiūrėjo į darbą, gavo daug apdovanojimų, padėkų iš lankytojų. Jungiantis su bibliografėmis, sakiau vedėjai Kristinai Kazlaitei, jog ji gauna neblogą kolektyvą, moterys išsilavinusios (visos baigusios Vilniaus universitetą), darbščios, neveluojančios į darbą.

Susijungus su Informacijos skyriumi, prasidėjo remontas, kraustymasis iš vieno aukšto į kitą, teko nemažai padirbėti fiziškai. Prasidėjus krizei, nuo 2010 m. dirbau O, 75 etato. Tada etatai dar buvo „nukarpyti“ E. Rimkūnienei, R. Urbonienei, O. Žigaitėi, Janinai Čepienei ir kitoms. 2009–2016 metai buvo nemaloniausi mano darbinėje biografijoje. Nemėgau darbo su naujomis technologijomis, nes esu ne tokios prigimties – aš humanitarė, mėgstu literatūrą, kūrybinę veiklą, rašymą, todėl ir pasirinkau bibliotekininkės profesiją.

Nieko ypatingesnio per tuos metus nenuveikiau. Didžiausias darbas – 2011 m. sudaryta I. Rudzinskienės kraštotyros darbų bibliografijos rodyklė, kurią reikėjo parengti per trumpą laiką, bet visi darbai, nors ir forsuojami, pavyko. Džiaugėsi I. Rudzinskienė, džiaugiausi ir aš. Šią rodyklę I. Rudzinskienė išleido savo lėšomis, išspausdino „Šiaulių knygrišykla“. Toliau tęsiau Šiaulių atmintinų datų kalendorius, virtualų biografinį žinyną „Šiaulių šviesuomenė“. Mano mėgstamiausi darbai buvo virtualios krašto enciklopedijos „Graži tu mano“ bei virtualių parodų rengimas, straipsnių rašymas.

Jungtiniam skyriui vadovavo informacinių technologijų asė, sumani įvairių projektų rengėja K. Kazlaitė (beje, ir verslininkė). Be mūsų trijų kraštotyrininkių, čia dar dirbo Rasa Streckienė, Miglė Varnauskienė, Ekaterina Prakapene, Birutė Kilčiauskaitė, Otilija Žigaitė, Vita Grigutyte (neilgai), Solveiga Remeikaitė, Jonė Gorytė. Jonė buvo mano pirmoji pagalbininkė neaiškiuose technologijų vingiuose, sunkiausiais momentais visada kreipdavausi į ją. Baigsiu optimistiškai. Manau, jeigu bibliotekoje dirbs kuo daugiau tokių protingų, išradingų jaunų žmonių, kaip Jonė, biblioteka klestės. O ir iš naujojo direktoriaus Broniaus Maskuliūno galima daug pozityvaus tikėtis (kalbama apie Kraštotyros skyriaus atgaivinimą, pradėtas skirti dėmesys spausdintam žodžiui), deja, man jau nebeteks dirbti.

Visuomeninė veikla. Tradicijos

Kadangi dirbau Kraštotyros skyriuje, tai įstojau ir į Lietuvos kraštotyros draugiją, buvau šios draugijos Šiaulių miesto tarybos narė. Kai aš pradėjau dirbti, draugija bibliotekoje jau buvo susikūrusi (1966). Nuo 1981 m. man teko jai vadovauti. Planavau darbą, rinkau kasmetinius nario mokesčius, nueidavau į miesto kraštotyrininkų pasitarimus. Atrodo nieko ypatingo, bet rūpesčių pakakdavo. Keli mano parengti darbai dalyvavo respublikinėse parodose, buvo

apdovanoti diplomais. Esu už šią veiklą gavusi piniginių premijų, du kartus dalyvavau respublikinėse kraštotyros konferencijose Vilniuje. Kraštotyros darbas labai suaktyvėjo vadovaujant Lidijai Joanai Pranienei. Vėliau, atgavus nepriklausomybę, draugijai vadovavo Jadvyga Urbonienė, Virginija Šiukščienė. Bendromis jėgomis bibliotekoje organizavome Mikelio prizo teikimo aktyviausiems kraštotyrininkams šventes. Čia buvo įteikti Mikeliai L. J. Pranienei, Klemensui Kučinskui, V. Puronui, Romualdai Rutkauskui, Nijolei Petraitytei, Vytautui Mažeikai, Vandai Kavaliauskienei. Prasidėjus bibliotekos renovacijai ši graži šventė persikėlė į kitas erdves.

Kai mieste neliko etatinio kraštotyros darbuotojo, draugijos veikla susilpnėjo. Neberenkami nario mokesčiai, draugija išsilaiko iš paaukotų 2 procentų ir rėmėjų lėšų. O ir dauguma senųjų, veiklių kraštotyrininkų iškeliavo anapilin. Su jaunaisiais kraštotyrininkais mikeliukais mes niekada nederbome, šią veiklą sėkmingai vykdo Savivaldybės viešoji biblioteka.

Nuo 1998 m. iki apskričių panaikinimo dirbau Šiaulių apskrities kraštotyros taryboje, buvau šios tarybos sekretorė. Pirmininkė buvo Laimutė Varkalienė.

Dar nuo sovietmečio laikų priklausiau profesinei sąjungai. Po nepriklausomybės atstatymo profsąjunginė veikla apmirė. Organizacija atkurta 1998 m. Tuomet neilgai buvau komiteto, revizijos komisijos narė. Profsąjungos atkūrimą inicijavo Janina Tepliajeva, kurią norėčiau prisiminti geru žodžiu. Mums neteko dirbti viename skyriuje, bet aš žavėjausi Janinos veiklumu, principingumu, iškalbingumu. Janina buvo žinoma mieste, turėjo didelį autoritetą, buvo tikra kolektyvo siela. Vadovaudama bibliotekos tarybai, kovojo už atlyginimų padidinimą bibliotekininkams, suorganizavo išvyką į piketą prie Seimo. Profesinei sąjungai puikiai vadovavo E. Rimkūnienė, O. Žigaitė, Inga Liekmanienė. Gaila, kad 2015 m. turėjau išstoti iš šios organizacijos, dėl man nepriimtino naujosios pirmininkės Laimos Naujokienės elgesio su bibliotekos senjorais.

Atmintyje išliko profesinės sąjungos bei LBD rūpesčiu vykusios kelionės į Užkarpatę (vadovė R. Ivanovienė), Pskovo kraštą (vadovė V. Peleckienė), Helsinkį bei Šiaurės Estiją (vadovė O. Žigaitė), Gdanską, Gdynią (vadovė Virginija Saldienė), Baltarusiją (vadovė A. Baškienė) ir kt. Maloniai nustebino 2005 m. Astos Kaktytės parengtas ir laimėtas projektas – ilgalaikė kelionė po Norvegiją ir kitas Skandinavijos šalis.

Bibliotekininko dieną švęsdavome rugsėjo pabaigoje, nes mūsų biblioteka įkurta spalio 1 d. Daugumai, tuo pačiu ir man, nelabai patiko darbo jubiliejų paminėjimas. Buvo blaškymosi, ar žmogų pagerbti už bendrą bibliotekinio darbo stažą, ar už darbą mūsų bibliotekoje. Asmenys, kuriuos labiau mylėjo valdžia, buvo sveikinami abejomis progomis. Sveikintojų nusidriekdavo ilgiausios eilės. Jautresnės prigimties jubilieatai vengdavo tokių susibūrimų.

Sovietmečiu juokingas buvo socialistinio lenktyniavimo organizavimas. Reikėjo išrinkti geriausią skyrių ir bibliotekininką. Tas „žaidimas“ užimdavo daug laiko ir jėgų. Nežinau, koku būdu sumuodavo darbo rodiklius, bet dažniausiai laimėdavo tie patys. Paskui laureatams reikėdavo „aplaistyti“ gautą titulą. Kraštotyros skyrius ne vieną sykį tapo soclenktynių nugalėtoju. Dar ir dabar saugome pereinamąjį prizą – gražią keraminę skulptūrėlę, matyt, mūsų skyrius paskutinis ją gavo prieš keičiantis santvarkai, jau toliau neiškeliavo.

Pasijuokime

Neplanavau savo atsiminimuose tokios rubrikos, bet berašydama nutariau praskaidrinti nuotaiką tiems, kurie turės kantrybės iki galo perskaityti mano padrikus atsiminimus. Būtų įdomu, kad šios juokingus vaizdelius pratęstų kiti darbuotojai. Juk visokių kuriozų pasitaiko bendraujant su skaitytojais. Gailiuosi, kad pati nebuvo daugiau jų užsirašiusi.

Man pasakojo, kad sovietiniais laikais į Biržus nuvyko kelios darbuotojos. Biržų bibliotekai tada vadovavo Kostas Galvelė. Mūsų pavaduotoja G. P. įėjusi sako: „Laba diena, draugas Kojele“. Metodininkė I. Č. jai pašnibždėjo į ausį jo tikrą pavardę. G. P. nepasimetė ir sako: „Atsiprašau, jūs ne galvelė, tikra bibliotekos galva“.

Senosiose patalpose skaitytojus aptarnavo A. R. Atbėgo išraudusi į darbo kambarį ir sako: „Skaitytojas prašo kažkokios jaučio kojos“. Vedėja R. U. nuėjo išsiaiškinti situacijos. Pasirodo, jam reikėjo Romualdo Granausko knygos „Jaučio aukojimas“.

Bibliografijos skyriuje apsilankė žinomas šiaulietis, nuolatinis skaitytojas Valteris Vinkleris. Darbuotoja V. P. pagal abėcėlę ieškojo jo formuliario ir nerado. Tada paklausė: „Ar jūsų pavardė Valteris“. Jis atsakė: „Mano pavardė Vinkleris, krepšininkas Valteris“. Bibliotekininkė sumaišė jo pavardę su tuo metu buvusio labai garsaus latvių krepšininko Valdžio Valterio pavarde.

Į Kraštotyros skyrių atėjo literatas R. Rutkauskas ir sako: „Noriu gauti Bruklino enciklopediją“. Darbuotoja D. D. sako: „Aš jums atnešiu Bostono enciklopediją, Bruklino enciklopedijos nėra, tai tik prekybos centras, kuris neseniai atsidarė Šiauliuose“.

Vėl Kraštotyros skyrius. Įbėgo piktas skaitytojas (pavardė nežinoma) ir pradėjo rėkti, jog eis skūstis pas Šedžių, nes skyriuje nėra ausinių. Darbuotojos D. D. ir A. B. pradėjo juoktis ir sako: „Apskritys jau panaikintos, Šedžius nebe viršininkas mums, gal jums geriau skūstis Landsbergiui“. Trinktelėjęs durimis išėjo ir niekam nesiskundė.